

Sint, nisi quae manibus, quae pectore vulnera gestat!
 90 Descripsi in manibus te inquit: (a) descripsit, & alté
 Insculpsit: nec jam possit suá vulnera cernens,
 Non meminisse mei. Minus hoc; plus vulnera, mor-
 tem
 Pro me ferre; tulit, clavisque & sentibus horrens,
 Divinum inclinans fessum caput, expiravit.
 95 Omnino & nos ut DEUS, & sine limite amavit!
 Interea, ah! homines stupor execrabilis urget
 Et benefactorum fera non adéo immemor ulla est,
 His obsurdescunt, capere & nec posse videntur.
 Et quid ego haec surdis cano frustra & perdo labo-
 rem?
 400 At fuerit saltem veri experientia testis
 Vos ó! Mortales capere experientia, venite,
 Vosmet, quam suavis DOMINUS, gustate, ridete.

QUI FACIT MIRABILIA SOLUS.

Ps. 71. V. 18.

CARMEN XVII.

Nil admiramur nisi rarum; caetera crebró-
 Nileseunt usu: Dubia vix luce Cometa
 (a) Iq. 49. V. 46.

In caelo apparet, certatim accurrimus omnes
 Suspensosque aspectu oculos, animosque tenemus;
 5 Nec piget insomnem observando ducere noctem.
 At Solem nil miramur, nec Sidera, quámvis
 Quae miraremur tantó plus digna; sed illa
 Vidimus à pueris, dudúmque assuevimus illis.
 Huic morbo DEUS ut medeatur, nosque veterno
 10 Excitet & somno excutiát, miracula magna
 Extenta interdum edit dextra, & verberát aures
 Tanquam magno aliquo tonitru, grandique fragore.
 Quam Gentem DEUS é reliquis sibi legebat
 unam
 Religionem piam, sanctisque Parentibus ortam
 15 Vexabat Pharaó, dura & ditone premebat
 Captivam. Totam sensim delere parabat
 Impius electam stirpem, atque absumere totam
 Servitio addictam infami, insanoque labori.
 Armavit Mosen virgá DEUS, ireque jussit,
 20 Et portentorum magna vi rumpere vincla
 Captivi Populi, & Regem terrere superbum.
 Si scires quantam, heu! quantam Rex impie cla-
 dem
 Et tibi, & Ægypto toti virga illa ferebat!
 Principio in columbrum immanem conversa, mi-
 nacem (a)
 25 Exsertans linguam, improvisaque guttura pandens,
 Dentibus indignans, infrendensque ore voravit
 Quos similes fecere Magi, aut finxere dracones.
 Percussus virgá tabo, obscenoque cruore (b)
 Infectum se se obstupuit septemfluus amnis:
 30 Interclusi animam, suffocati que repenté

(a) Exod. C. 7. V. 40. (b) C. 9. V. 16.

Interiere omnes sanioso in sanguine pisces,
 Stagna lacus, fontes manabant sanguine putri,
 Nec sedare sitim fas, aut restinguere lymphâ.
 Deia virgâ Nilus rursus percussus eadem
 35 Foedam colluviem densissimâque agmina fudit
 Ranarum. (a) Totam subitò urbem, compita, calles,
 Interiora etiam & secreta cubilia, mensas
 Atque dapes, spissi glomeratae pulveris instar,
 Miscentesque atrox, & illaetabile murmur
 40 Omnia complebant, foedabantque omnia ranæ.
 Dein Culices, (b) dein Muscarum genus omne,
 nigrante
 Turbine, & obscuro nimbo coelum omne tegebant,
 Et noctem ex oculis, exoptatamque quietem
 Et somnum, stimulo, & multo stridore fugabant.
 45 Successitque mira in pecudes saevissima pestis:
 Lanigerique greges, & passim armenta jacebant
 Per campos, tetro inficiebant aëra tabo.
 Afflixit nova deinde lues pecudesque virosque,
 Sordida serpebant, gliscebant ulcera, foedi
 50 Manabant, arrodebant carnem, ossaque vermes.
 Nec verò hic juvare Magos (d) praestigiae & artes
 Circæae, probrosam hanc ab se avertere pestem
 Nullis carminibus miseri potuere, nec herbis.
 At Rex (e) nec mentem insanam, nec ferrea cor-
 da
 55 Exuerat, promissa dabat, promissa negabat.
 In coelum intendit Moses virgam (f) illicet om-
 ne
 Horruit, & justas coelam assurrexit in iras,

(a) V. 23. & seq. (b) V. 20. [c] V. 10. [d] G.
 s. V. c. [e] V. 11. [f] V. 17. & 24. [g] V. 12.

Antehac vix tonitru auditum, & vix cognita grando
 Ægypto: iratum coelum vix viderat unquam.
 60 Tum primùm, elisos in terram è nubibus ignes
 Vidit & obstupuit saxosum grandinis imbrem,
 Et coeli irarum plenum horrisconumque fragorem.
 Depopulabatur Silvas vastabat & agros
 Grando, dejectae pini, cedrique ruebant
 65 Cum gemitu: diram intentabant omnia mortem.
 Rex incusabat se se, & respiscere tandem (a)
 Velle videbatur; sed vix terrore solutus;
 Rursus ad ingenium vecors, fraudesque redibat.
 Ecce Locustarum novus & spississimus imber (b)
 70 Ad virgae nutum irruit, & quae grando reliquit
 Omnia consumpsit, pessumdedit omnia dente.
 Lugebant campi, camposque effusa per omnes,
 Perque domos etiam nubes inimica volabat,
 Alatumque famem Ægypto, excidiumque serabat.
 75 At Pharaon, necdum ingenium, aut desuescere frau-
 des.
 Rursus ad imperium Mosis, virgaeque vocantis,
 Incubuerunt repentinae, horrendaeque tenebrae,
 Quas sentire manu, quas attractare licebat,
 Et quales nunquam retrò olim viderat orbis.
 80 Nulli accensi ignes poterant, funalia nulla
 Aut lucem impertiri aliquam, aut solatia ferre,
 Aut tam crudelem, & tam spissam vincere noc-
 tem. (c)
 Terribiles visu formae, larvaeque tremendo (d)
 Et sonitu circum & vultu horroremque metum-
 que
 85 Augebant, Lux interea placidissima, grandi (e)

(a) V. 27. (b) V. 4. (c) G. 40. V. 45. (d) Sap.
 48. V. 4. (e) V. 22. (f) Ex. 9. V. 26. (g) Sap. 47. V. 5.

Miraclo, Hebraeis, medijs ridebat in umbris.
 In media Ægypto, nullam sensere priorum
 Plagarum, nullas & nunc sensere tenebras.
 Prodebat se se, & palam erat manus Omnipotentis.

90 At gravior cladés, magé tristis plaga manebat.
 Quotquot erant primi geniti, & spes prima parentum,
 Cui Pharaó haeredi sceptrum, & diadema parabat,
 Quique ad pistrinum natus, modo primus in auras
 Exisset, cunctos mors, & nox abstulit una.

95 Heu quantam, & quam tristem cladem! Funera
 ubique,
 Clamoresque & singultus, & Matrum ululatus!
 Tum demum victus Pharaó, (b) concessit abirent

Hebraei: & jam bina illos praeunte columna
 Ibant; sed necdum multum processerat agmen;
 100 Poenituit Pharaonem. Ipse, innumeraeque phalanges,

Et quot erant Currus, (c) & equi, atque exercitus
 omnis

A tergo instabant, nova rursus nectere vincla,
 Atque iterum totam captivam adducere gentem.
 Ut vidit Moses venientes, sustulit alté

105 Virgam & Erythraeos pescussit verberare fluctos.
 Tum veró, Mare divisum (mirabile dictu!)
 Terram inter fluctus, nudamque reliquit arenam.
 Hinc atque hinc undae (Mirum!) in latera ardua
 utrinque

(Arrectae steterunt, vasti instar montis, & ibant
 110 Insuetum per iter, siccisque per aequora plantis—

(a) Ex. 12. v. 29. (b) Ex. 13. v. 17. (c) v. 27.

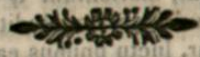
Hebraei. Pharaó sed enim, Currusque, Virique
 Cum grandi armorum fremitu, & clamore sequaci
 Instabant, qua per fluctus via strata patebat.
 Insani, qui credebant, iter illud apertum

115 Esse sibi! Adverso contra stans littore Moses
 Virga iterum increpuit. Portentum! Protinus altae
 (a)

Undarum moles & praeruptissimi aquarum
 Montes, praecipites superincubuere, superbum
 Et Regem, & cum Rege Acies, Currusque Virosque

120 Una omnes, atque infanda involvere ruina,
 Gurgitibusque, & mantosis vastisque sepulchris.
 Tot nuper, nusquam apparebant. Nemo superstes,
 Qui saltem cladem Ægypto, & portenta referret. (b)

En quantam Ægypto cladem virga illa ferebat!
 125 Magnus nimirum ó DEUS, & solus DEUS es Tu!
 Vilem etiam virgam, cum vis, facis Omnipotentem!

(a) Ex. 14. v. 6. (b) Unus ex eis non remansit. Ps. 105. W. 141. C. 1. V. 21.

REFUGIUM.

DEUS NOSTER REFUGIUM & VIRTUS, ADJUTOR IN TRIBULATIO-
NIBUS, QUAE INVENERUNT NOS NIMIS.

Ps. 45. V. 2.

CARMEN XVIII.

Quam sumus ah! miseri mortales! Nascimur
omnes
Flenso: sentimus primo ipso in limine vitae
Quae mala nos, & quanta manent, & poenitet au-
ram
Vitalem hausisse, & materno exisse sepulchro.
5 Flendo etiam morimur. Lachrymae tunc sponte
fluentes
Injussae exsiliunt, morientum & lumina claudunt.
Humanam luctus vitam concludit utrinque,
A luctu ordimur, luctu finimus eandem:
A fine in finem lachrymarum uberrima vita est.
10 Felices, quibus extremas, aegræque cadentes (a)
Expressit jam mors lachrymas! Felcior ille (b)
Qui necdum natus, nec vidit quae mala fiunt
Sub Sole, & necdum cervice excepit acerbum
Triste jugum, infelices quod portamus Adami (c).

(a) Ecclesiastes C. 4. (b) V. 2. (c) Ecclesiastici C. 40. V. 4.

15 Posteri ab ipso utero jam Matris ad usque Sepul-
chrum!

Vita Mare, & Littus Mors est quò tendimus.
Illac

Iros per fluctus, & amaratum undique aquatum
Conflictus, per mille vices, per mille pericla
Quemque suae excercent poenae, curaeque re-
mordent

20 Arcanae: suus unicuique reciprocatur aestus,
Itque, reditque, & sopiri, & requiescere nescit.

Hunc morbi exerceant; illum premit improba aeg-
tas.

Dives hic est; illum sitis insatiabilis auri
Urit, pauperieque ipsa crudelibus angit.

25 Ardet adhuc pejus miser hic, cui subdidit ignes
Insanos malesuadus Amor, probrosa Libido.

Hic caput efferre, & dominari, & anhelat honores:
Nec tamen assequitur. Sunt umbrae, umbraeque
fugaces.

Huic inimicitiae sunt, insidiasque veretur,
30 Horretque, & pavidus passim timet arma, venena.

Cives hic, illic agitat discordia Fratres:
Vitricus huic asper; dura illi, & iniqua noverca:

Huic uxor crux est, dudum jam nauseat illam.
Contra hic uxorem nuper sibi luget ademptam

35 Morte, & funereas taedas, taedasque jugales
Heu! simul accensas. Matrem hic, hic luget Ami-
cum:

Hic Puerum, qui mimirum spes sola Parentis,
Morte sua tristem, solumque reliquit, & orbum.

Sed quis percensere mala, atque incommoda re-
rum

40 Humanarum, aut innumeros numerare labores?

Stare animo immotum, sed stat Martialis carter.

40 Ut morimur nempe, utque morimur, sic vivimus
 omnes
 45 Flendo. Haec sors nostra est. Vel cum tranquilla
 videntur
 50 Omnia, cum praefert fusissima gaudia vultus,
 Laetiamque sonant risusque, jocique petulci;
 Cor lúget: lacrymas male concoquit, & premit,
 intus.
 Omnia felle madent. Nusquam sincera voluptas.
 55 Consciens angorum, curarum & quisque suarum,
 Quisque alium; semet nemo putat esse beatum.
 Crescunt invidia magis hanc mala nostra, quod unos
 60 Nos miseros, unos infausto sidere natos;
 Fausto alios, tristi delusi errore putamus.
 Ac veluti excelsum Montem é convalle profunda
 Cum procul aspiciamus, coningere vertice coelum
 Credimus; at si illac fortasse ascendimus ipsi,
 65 Á coelo immensum quid adhuc distare videmus
 Et nihil ad coelum ultrá vallem assurgere montem:
 Sic alij est alius; sibi nemo est ipse beatus.
 Error! Mortales aequé miseri sumus omnes!
 Equis tam felix fuit, est ve, ut plura nec optet?
 70 Ecceui Pax animi nullo turbata tumultu
 Constitit? Heu! nostris quám longé illa exulat oris!
 Signando ostendit se se Mortalibus aegris;
 Illicet aversata ipsos, terrasque perosa,
 75 Subtrahit aspectu se se, & fugitiva recedit,
 Vix abeuntem illam suspiria nostra sequuntur,
 Succedunt animi angotes, & pectora rodunt,
 Subque alto effodiunt sibi corde cubilia curae.
 80 Nec nos obniti contra tantumve, nec ipsae
 Quem posuere semel curae, desuescere nidum.
 85 Quaeisouaque adversis rebus; vel casibus actum
 Stare animo innotum, ceu stat Marpesia cautes,

Et nec sentire, ut jactat bona turba Sophorum,
 Grandiloquae nugae, mera sunt & inania verba.
 Sentimus mala nostra nimis, nec marmore nobis
 75 Obrigit, nec fustum é ferro est, aereve pectus.
 Proh! nimium infirmi sumus, & succumbimus ul-
 tró:
 Deficiunt vires, languet cor, vivere taedet.
 Utcunque horribilis Mors est; evanuit horror:
 Plerumque optamus mortem, amplexuque voca-
 mus.
 80 Tanta infelicis mortalis taedia vitae!
 Nempe procellosum semper, nunquamque quie-
 tum,
 85 Vita mare est. Crèbris miseri ludibria ventis
 Volvimur húc illúc, & circumvolvimur undis.
 Humanum nihil in tantis opis esse periculis
 90 Quod queat, afflictosve manu, auxilioque levare.
 Tu Deus unum es per fugium, & spes una salutis,
 Quae superest. Desperatis succurrere rebus
 Unus tu, & solus potes, atque imponere, nutu,
 Quám libet irato tranquilla silentia ponto.
 95 Impera, & attoniti fluctus, ventique silebunt.
 Obruimur. Tu porge manum, mediasque per un-
 das
 Tutí incedemus pedibus. Calcabimus aequor,
 Nec pandet se se, conculcatumve dehiscet,
 Nec titubabit enim, nec nos vestigia fallent.
Et quae spectas inuicem, vicissaque gerentes
Et quae spectas inuicem, vicissaque gerentes
Et quae spectas inuicem, vicissaque gerentes
Et quae spectas inuicem, vicissaque gerentes

**SPIRITUS DOMINI REPLEVIT ORBEM TER-
RARUM.**

Sap. 1. V. 7.

CARMEN XIX.

Postquam ab olivarum extollens se monte, vo-
lucri.

Nubé sedens, de mactata ab se Morte triun-
phum (a)

Victor agens, super astra, redux, conscendit **JESUS**;

Qui fidi comites fuerant illum usque sequuti,

5 Cúm jam frustrá oculis ipsum sequerentur euntem,
Atque ibi ne haerent monuisset nuntius Ales, (b)
Tum demúm ad Solyma inviti, tardique reversi
Omnes gestire, & laetari; rursus & omnes
Filere, & sublatum sibi suspirare Magistrum.

10 Ut soliti, cúm de nido usque ad nubila librat
Se se Aquila, implumes pulli pipire, querique
Omnibus idem animus: conclusi paupere tecto.

In coelum mente erecti, pia vota precesque
Urgebant. Aderat **JESU** Sanctissima Mater, (c)

15 Lenibatque suis maerentia pectora verbis,
Et Gnati absentis munusque, vicesque gerebat.

Jamque dies decies quinque, & solemnia sacra

(a) Act. C. 1, V. 9. (b) V. 11. [c] V. 14.

Instabant, **PENTECOSTE** de nomine dicta, (a)
Cúm subito, sudó coelo, pigro aëre toto;
20 Improvisum, ingens laté increbrescere murmur,
Et fragor audiri immanis, quasi saeva procella
(b) Ingrueret, ruèrentque in atrocia praelia venti.
Axe suo credas emotum, & cardine vulsum
Inclinari, actum praeceps descendere coelum,
25 Sed majus quid erat: nam demittebat Olympo
Se **DEUS**: Ecce **DEUS**, Sanctum, & Spirabile
Numen, & cum sonitu venit, & vibratus ab aethere turbó
Flammarum, jubar immortale, innoxius ignis
Effundit se se in **MATREM**, Sanctumque Sena-
30 Deum varié in varias linguas formatur: & igne
Desuper incumbente, **DEUS**, **DEUS** insidet ipse,
Omnipotens vigor, Arcana, Infinitaque virtus.
Exempló firmati animi: quique anté latebras
Captabant pavidi, nec se producere corám,
35 Audebant; ultró irrumpunt, ardentque fateri
Discipulos, comitesque Hominis se se illius esse,
(d) Crudeli nuper, probosa & morte peremptum
Quem vos supplicio infami, mortique dedistis (b)
Hunc **DEUS** immortalem ad vitam á morte re-
duxit. (c)
40 Hisce oculis vivum, & redivivum vidimus illum
Nosmet, cumque illo nos manducavimus ipsi.
Hic est quem vates Sancti, quem oracula vestra
Olim venturum, dudúm vos ante moriebant.
Talia dum memorant, non verba; sed ore tonare

[a] Act. C. 2. V. 1. & seq. [b] V. 23, 24,
[c] & 32 [d] . . . . .

45 Ore videbantur proferre, & pectore flammam.
 Tum forte ad Solyma, & Templum concursus,
 & ingens Undique fervebat prisca ad solennia turba.
 Parthi ibi pugnaces a tergo, cladeque Crassii (a)
 Insignes: Medique suo Dejoce superbiae
 50 Qui Tigri, Euphrate hac, illac clauduntur, & arva
 Inter utrumque colunt: Qui Thermodonta, Licumque,
 Sangariumque bibunt: Quos ira, & murmure terret
 Horrisono undarum pontem indignatus Araxes:
 Quique habitant qua consurgens juga mittit in omnem
 55 Quam vasta est Asiam Taurus, mons maximus orbis:
 Gens quoque cui magnum quondam latrator Antubis
 Numen: & indigenae Libyae, Libycaequae Cyrenes:
 Et quos ubere alit laeto celeberrima centum
 Urbibus, inmithi & Rhadamantho Gnoesia tellus:
 60 Et qui multa adolent, pretiosaque thura Sabaei,
 Diversi linguis, diversi moribus omnes.
 Quisque tamen patria lingua se, & voce doceri (b)
 Credebant: Nova inauditae commercia linguae
 Attoniti auscultabant: Vox eadem, & sonus
 idem, (c)
 65 Jam non idem; alias [mirum!] totidemque sonabat
 Linguas, quot varias illabebatur ad aures.
 Orbem Terrarum vox illa, & Spiritus ille
 Implevit. Portenta Deum, simulachra nefanda
 Dejecit, queis sacrilegas extruxerat aras

[a] V. 9. & seq. [b] V. 7. 8. [c] 12.

70 Caeca superstitio, plenaque adolebat acerâ.
 Bis seni illi homines indocti, ac retia tantum
 Tractare, & pisces hamo prensare periti;
 Autâ Divina aflat, facti organa Sancti
 Spiritas, Ignigenae intonquere. Tonitrua coelum
 75 Terrasque, & Mare concussere, audita per omnes
 Quâ se se extremos in fines porrigit orbis.

1	me um	7	3
2	Tartares	20	2
3	Corinthi	30	3
4	quodno	4	U
5	inest vapo	29	6
Ps. 18. V. 5.			
6	Sanctissimus	20	50
7	Nempes	20	50
8	molam	4	21
9	aspici	28	30
10	nudam	17	50
11	erit	20	32
12	erit	10	22
13	erit	10	37
14	erit	11	60
15	erit	10	73

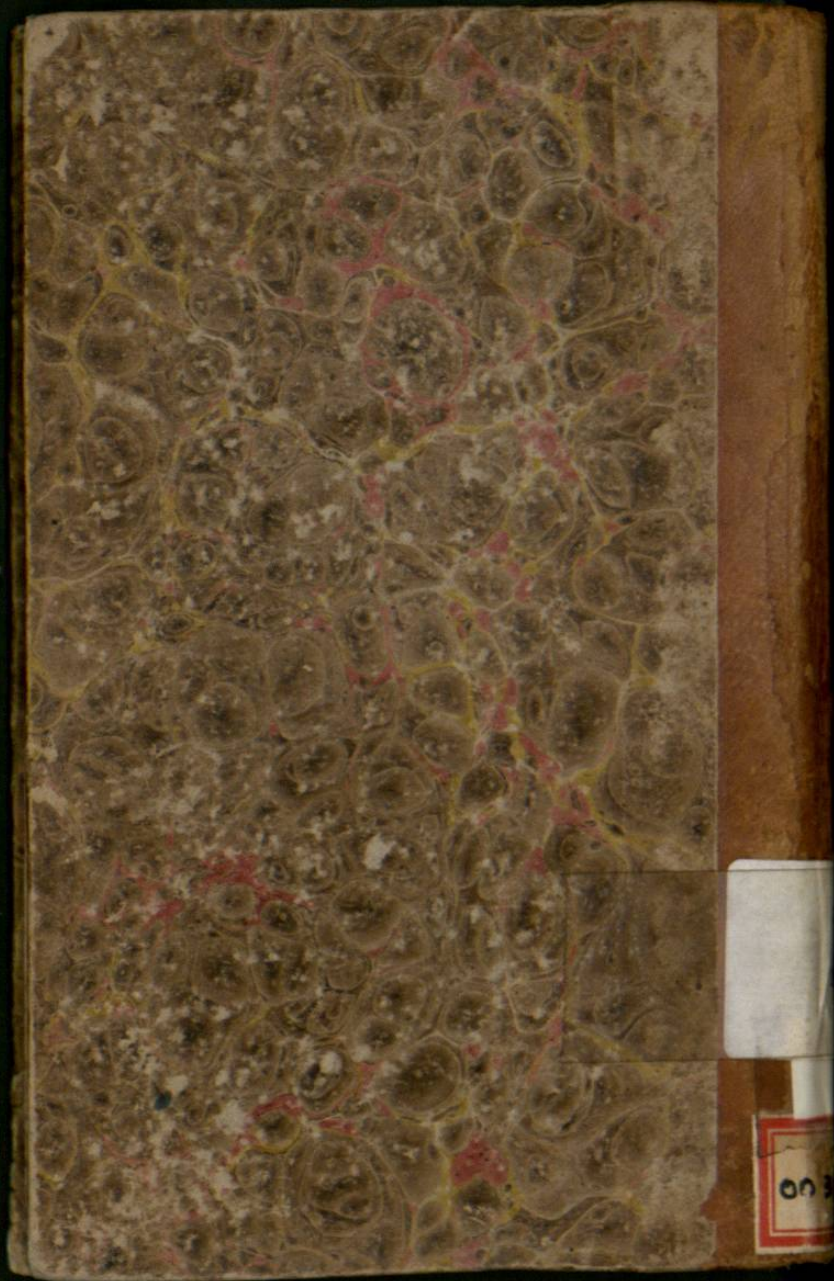

— 75 —

ERRORES TYPI.

PÁGINA.	LINEA.	DICT.	LEGE.
1	8	O ubinam es	O ubinam es?
2	7	me um	mecum
2	20	Tartaraee	Tartaraeae
2	26	Corut	Corruit
5	26	quoque	quoque
6	24	Meso esque	Mesoresque
17	46	Sanecissima	Sanctissima
50	50	Nempeó	Nempe ó
51	4	nulum	nullum
39	28	aspieit	aspicit
50	15	nusqám	nusquam
52	50	erit	erat
55	46	aegri	aëgris,
57	55	triumphos	triumphos
60	41	Nunqui	Nunquid
72	46	Filere	Flere

003